

Infectie bij een implantaat

Patiënteninformatie

1. Wat is het?

U heeft een implantaat gekregen. Sommige mensen krijgen een ontsteking in de mond rondom dit implantaat. De oorzaken en gevolgen worden in deze patiënteninformatie beschreven.

Een implantaat is een metalen schroef in het bot van uw boven- of onderkaak. Hierop is uw kroon, brug of gebitsprothese ('kunstgebit') bevestigd. Een gespecialiseerde tandarts of kaakchirurg kan dit implantaat plaatsen.

Rondom een implantaat kan een ontsteking ontstaan. De kans hierop is groter dan vaak wordt gedacht. Sommige onderzoeken geven aan dat meer dan vier van de tien mensen met een implantaat een ontsteking krijgen.

De gevolgen van zo'n ontsteking kunnen ernstig zijn. Uiteindelijk kan het zijn dat uw implantaat moet worden verwijderd. Dit betekent dat uw brug, kroon of kunstgebit op een andere manier moet worden bevestigd. Soms is plaatsing zelfs niet meer mogelijk.

2. Wat zijn de klachten?

Een infectie bij een implantaat is niet altijd pijnlijk, waardoor u deze mogelijk pas laat ontdekt.

Als u klachten heeft, dan hangen deze af van de ernst van de infectie. In een vroeg stadium kunt u last hebben van bloedend tandvlees bij het tandenpoetsen. Soms is er een gevoeligheid bij bepaalde harde voedingsmiddelen.

Naarmate de ontsteking vordert, kan er afname van het kaakbot optreden en ontstaat er een grotere ruimte tussen het tandvlees en het implantaat. De infectie kan dan doordringen tot onder het tandvlees.

Als de infectie in dit stadium onvoldoende wordt behandeld, tast dit het bot aan direct naast het implantaat. Uiteindelijk beschadigt hierdoor het weefsel rondom het implantaat en raakt het implantaat los. U voelt dit doordat u de kroon, brug of het kliksysteem kunt bewegen.

3. Hoe is het verloop?

Een infectie bij een implantaat kan zich snel ontwikkelen, soms zelfs in enkele maanden. De oorzaak is een combinatie van factoren. Een te sterke reactie van uw afweer kan een rol spelen.

Ook heeft u meer kans op een infectie als u rookt of een voorgeschiedenis heeft van ontstekingen van het tandvlees rondom tanden en kiezen (parodontitis). Tot slot is de kans op een infectie groter bij onvoldoende mondverzorging. *(Zie 6. Wat kunt u zelf doen?)*.

Een belangrijke oorzaak van een infectie bij een implantaat zijn bepaalde bacteriën. Deze bacteriën bevinden zich vooral in de zogeheten tandplaque, waaruit ze hun voeding halen. Dit tandplaque is een dun, wit laagje op de tanden en kiezen, dat ontstaat uit uw speeksel.

Plaque kunt u verwijderen door uw tanden dagelijks goed schoon te maken. Als u dit niet doet, wordt de laag plaque steeds dikker en kan zich tandsteen ontwikkelen. Tandsteen kunt u zelf niet verwijderen. Dat moet een professional voor u doen, bijvoorbeeld uw tandarts of een mondhygiënist.

De bacteriën in de plaque en het tandsteen zijn een belangrijke oorzaak van een infectie bij een implantaat. Deze infectie ontwikkelt zich in fasen. De eerste fase is die van ontstoken tandvlees. U krijgt dan last van bloedingen bij het schoonmaken van het implantaat en soms ziet u dat uw tandvlees roder van kleur is dan u gewend bent.

In latere fasen treedt afbraak op van het kaakbot. In dat geval is een meer uitgebreide behandeling nodig. *(Zie 7. Wat is de behandeling?)*

4. Hoe wordt uitgezocht wat u heeft?

Een regelmatige controle van uw implantaat is noodzakelijk om een infectie te voorkomen. Deze controle moet ten minste eenmaal per jaar plaatsvinden, en vaker als uw behandelaar dat nodig vindt.

De verschillende behandelaars die betrokken zijn geweest bij het plaatsen van uw implantaat, hebben met elkaar afgesproken wie als eerste verantwoordelijk is voor deze controle. Dit kan de kaakchirurg zijn, de implantoloog of uw eigen tandarts. *(Zie 9. Hoe is de zorg georganiseerd?)* Bij deze behandelaar moet u zich dus tenminste eenmaal per jaar laten controleren.

Voor een goede controle is het nodig om te weten hoe de situatie was direct na het plaatsen van het implantaat. Daarom moet uw behandelaar volgens de richtlijn na het aanbrengen een meting uitvoeren. Deze meting vindt plaats uiterlijk binnen een half jaar na het plaatsen van het implantaat, maar bij voorkeur binnen zes tot acht weken.

Bij de meting stelt uw behandelaar de ruimte vast tussen het tandvlees en het implantaat *(Zie 2. Wat zijn de klachten?)*

Ook kijkt hij of zij hoe goed het tandvlees aan het implantaat vast zit. Bovendien beoordeelt uw behandelaar de kleur en de structuur van het tandvlees en of het op de plek van het implantaat snel gaat bloeden. Tot slot wordt bij deze meting een röntgenfoto gemaakt. Elke drie tot zes jaar wordt een nieuwe foto gemaakt, om eventuele afbraak van bot rond het implantaat tijdig op te sporen.

Heeft u twijfels over de controle of weet u niet wie verantwoordelijk is voor het controleren van uw implantaat? Raadpleeg dan uw tandarts.

5. Wat moet u niet doen?

Gedrag en leefstijl kunnen invloed hebben op het ontstaan van een infectie bij een implantaat. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat vooral roken zeer nadelige gevolgen heeft. Sommige studies lijken bovendien te wijzen op een nadelig effect van alcohol. Ook langdurige stress lijkt een nadelig effect te kunnen hebben. Dus rook niet, drink met mate en probeer langdurige stress zo goed mogelijk te voorkomen.

Tot slot is een goede mondverzorging belangrijk bij het voorkomen van een infectie. *(Zie 6. Wat kunt u zelf doen?)* Als u dit nalaat, ontstaan plaque en tandsteen, waarin bacteriën groeien. Deze bacteriën zijn vaak de oorzaak van de infectie.

Het ontstaan van een infectie kan per persoon verschillen. Dit betekent dat u zelf niet volledig in de hand heeft of en in welke mate zo'n infectie optreedt. Wat bij ene persoon tot grote problemen leidt, kan bij de ander minder ernstige gevolgen hebben.

6. Wat kunt u zelf doen?

Een goede mondverzorging is van groot belang. Dat wil zeggen: tweemaal per dag ten minste twee minuten lang de tanden grondig poetsen, bij voorkeur met een elektrische tandenborstel. Verder is het nodig regelmatig tandenstokers of ragers te gebruiken voor het reinigen tussen de tanden en kiezen. Vraag hiervoor advies aan uw tandarts of mondhygiënist.

Daarnaast is regelmatige controle noodzakelijk als u een implantaat heeft. Deze controle wordt uitgevoerd door uw hoofdbehandelaar. *(Zie 4. Hoe wordt uitgezocht wat u heeft?)*

Bij het plaatsen van een implantaat is het dus van belang dat u zich bewust bent van de noodzaak van regelmatige controle. Uw behandelaar volgt hierin de richtlijn, maar het is ook goed als u er zelf op let.

7. Wat is de behandeling?

Behandeling is soms mogelijk, zeker als u er op tijd bij bent. Maar naarmate de infectie erger wordt, is het lastiger om nog een goed resultaat te behalen.

In de eerste fase van de infectie voert uw behandelaar een reiniging uit van het implantaat. Deze reiniging vindt plaats vlak boven het tandvlees en er vlak onder. Dat laatste is soms wat pijnlijk, omdat uw tandvlees immers ontstoken is.

In deze fase kijkt uw behandelaar ook of de infectie te maken heeft met de plaatsing van de kroon of brug. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er onder het tandvlees minuscule resten zijn achtergebleven van het 'cement' waarmee de kroon of brug is vastgemaakt. Deze lijmresten bevorderen de groei van bacteriën en moeten dan worden verwijderd.

Ook is het mogelijk dat een kroon of een brug zo is geplaatst dat het lastig is om deze schoon te maken met een tandenborstel. Hierdoor ontstaat makkelijk tandplaque. Deze bijzondere plaatsing kan als reden hebben dat het er mooier uitziet vanaf de buitenkant. In dit geval kan uw behandelaar overwegen de stand of vorm van de kroon of de brug aan te passen.

Vaak zal uw behandelaar u adviseren om tijdelijk een desinfecterend mondspoelmiddel of een gel te gebruiken. Deze zijn bij de drogist of de apotheek verkrijgbaar.

Mocht dit alles niet helpen, dan zal uw behandelaar overwegen om u antibiotica voor te schrijven om eventuele agressieve bacteriën te bestrijden.

Als de infectie zich toch nog verder ontwikkelt, dan is de behandeling ingrijpender. De volgende fase is het zogeheten reinigen onder direct zicht. Dit gebeurt onder plaatselijke verdoving. Dit betekent dat uw behandelaar uw tandvlees opzij schuift, zodat het implantaat bloot komt te liggen. De behandelaar reinigt daarna het implantaat. Is er afbraak van het kaakbot, dan probeert hij dit verlies aan bot soms te herstellen. Dit kan gebeuren met kunstbot of met donorbot. Aan het einde van de ingreep krijgt u hechtingen om het tandvlees weer terug te plaatsen.

Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden, dan rest er meestal niets anders dan het operatief verwijderen van het implantaat. Mogelijk kan hierna iets anders worden geplaatst, bijvoorbeeld een brug bevestigd op de aangrenzende tanden of kiezen, of een gedeeltelijk of volledig kunstgebit.

8. Hoe kunt u het krijgen?

Het ontstaan van een infectie bij een implantaat hangt af van allerlei factoren. Om te beginnen is een goede mondhygiëne van groot belang. Dit houdt onder meer in tweemaal per dag twee minuten lang uw tanden poetsen en iedere dag tandenstokers of ragers gebruiken. *(Zie 6. Wat kunt u zelf doen?)*

Verder kunt u sneller een infectie krijgen als u langdurige stress ervaart. Daarom waarschuwen behandelaars om geen implantaat te laten plaatsten na een ingrijpende gebeurtenis. Bijvoorbeeld na de diagnose van een ernstige ziekte, echtscheiding, ontslag of het overlijden van een dierbare.

Overbelasting van het implantaat kan leiden tot botafbraak bij het implantaat en daarmee indirect tot een infectie. Deze overbelasting kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van tandenknarsen tijdens de slaap of regelmatig bijten op zeer hard voedsel.

Tot slot kan ook een allergie voor titanium een rol spelen. De meeste implantaten worden van dit materiaal gemaakt. Wetenschappelijk zekerheid hierover is er echter niet.

9. Hoe is de zorg georganiseerd?

Bij het plaatsen van een implantaat zijn meerdere professionals betrokken. Het implantaat wordt na verwijzing door uw eigen tandarts geplaatst door een kaakchirurg of een gespecialiseerde tandarts, een implantoloog. Een kaakchirurg werkt meestal in het ziekenhuis. Een implantoloog heeft een eigen behandelruimte in een tandartspraktijk.

Wie de hoofdverantwoordelijke is voor de controle van uw implantaat, spreken deze behandelaars onderling af. Dit kan uw eigen tandarts zijn, de implantoloog of de kaakchirurg. In ieder geval is van belang dat regelmatig wordt gecontroleerd of uw implantaat geen problemen geeft en het omliggende tandvlees gezond blijft. Daarom is het ook van belang dat u goede voorlichting krijgt over hoe infecties zijn te voorkomen.

Wat uw eigen kosten voor de behandeling betreft: dit is mede afhankelijk van de manier waarop u verzekerd bent. U kunt hiervoor het beste een offerte vragen aan uw behandelaar en navraag doen bij uw zorgverzekeraar.

10. Wat zijn de gevolgen voor het dagelijks leven?

Een peri-implantaire infectie kan grote gevolgen hebben voor uw gebit. Bij een milde infectie treden eerst kleine bloedingen op van het tandvlees bij het tandenpoetsen. Als de infectie doorzet, kan het tandvlees heviger gaan bloeden. (*Zie 2. Wat zijn de klachten?*).

Uiteindelijk kan het implantaat los in het kaakbot komen te staan. Als de behandeling niet succesvol verloopt of niet meer mogelijk is, kan het nodig zijn het implantaat te verwijderen.

11. Wilt u naast deze informatie meer weten?

- Op de website van het [Ivoren Kruis](#), de Nederlandse Vereniging voor Mondgezondheid, vindt u veel informatie over mondhygiëne. Zoals antwoorden op veelgestelde vragen, patiëntenfolders en informatie over preventie.
- Op [thuisarts.nl](#) vindt u meer over tandbederf en hoe daarmee om te gaan.
- Op [zorgvoorbeter.nl](#) vindt u informatie over de mondzorg voor (kwetsbare) ouderen.